

Toplum Bilimleri Dergisi – Journal of Social Sciences

ISSN: 1306-7877 e-ISSN: 2147-5644

Haziran / June 2019, 25 : 249-261

Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın Mevlevîlikle İlgili Manzum Tarihleri

The Chronicles Written In Verse By Pertev Mehmed Sa'îd Pasha About Mevleviyeh

Ali Yörür

Öğr. Gör, Kastamonu Üniversitesi, Rektörlük Türk Dili Bölümü
Lecturer, Kastamonu University, Department of Turkish Language

Kastamonu/Turkey

ali.yorur@hotmail.com

orcid.org/0000-0003-1434-2995

Makale Bilgisi / Article Information

<http://dx.doi.org/10.29228/tbd.2007.25.23252>

Makale Türü / ArticleTypes: Araştırma Makalesi / ResearchArticle

Geliş Tarihi / Received: 30 Mayıs / May 2019

Kabul Tarihi / Accepted: 23 Haziran / June 2019

Yayın Tarihi / Published: 23 Haziran / June 2019

Yayın Sezonu / PubDateSeason: Haziran / June

Cilt / Volume: 25

Sayfa / Pages: 249-261

Copyright © Publishedby Toplum Bilimleri Dergisi – Journal of SocialSciences.

Allrightsreserved. www.toplumbilimleri.com

Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın Mevlevîlikle İlgili Manzum Tarihleri

Öz: Pertev Mehmed Sa'îd Paşa, 1785'te Darıca'da dünyaya geldi. II. Mahmud döneminde devletin farklı kademelerinde görev almış önemli bir devlet adamıdır. II. Mahmud'un ona sevgi ve saygı göstermesi sebebiyle çevresinde kıskançlıklar oluştu ve entrikalarla görevinden azledilerek Edirne'ye sürgüne gönderildi. Edirne valisi tarafından konağına davet edilerek boğduruldu. Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın bilinen tek eseri Dîvân'ıdır. Pertev Mehmed Sa'îd Paşa Divânı'nda gazel, kaside, şarkı vb. nazım şekillerinin yanında Divân'ın yarısını oluşturan 120 adet manzum tarih bulunmaktadır. Şehzade doğumu, tayin, cami, çeşme, dergâh, tekke yapımı ve tamiri gibi birçok konuda manzumeler yazmıştır. Bu manzumeler, II. Mahmud döneminin siyasî ve sosyo-kültürel olaylarını göstermesi bakımından önemlidir. Bu makalede, Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın Dîvânı'nda bulunan Mevlevîlikle ilgili manzum tarihlerin transkripsiyonlu metni verilip incelemesi yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Pertev Mehmed Sa'îd Paşa, Mevlevîlik, Manzum Tarihler.

The Chronicles Written In Verse By Pertev Mehmed Sa'îd Pasha About Mevleviyeh

Abstract: Pertev Mehmed Sa'îd Pasha was born in 1785 in Darıca. He was an important statesman who was assigned to different positions in the period of Mahmud II. As Mahmud II loved and respected to him, there were people who got jealous with him and he was dismissed from his duty and sent into Edirne as a result of the plots. The Governor of Edirne called him to his mansion and had him choked there. The only known work of Pertev Mehmed Sa'îd Pasha is his Dîvân. There are 120 chronicles written in verse, constituting half of the Divân, as well as several types of verse such as ghazals, eulogies, and songs etc. He wrote verses about many subjects like the births of the sultans' sons, appointment, mosque, fountain, dervish lodge, islamic monastery construction and renovation. These verses are important in terms of demonstrating the political and socio-cultural events of the period of Mahmud II. In this study, the texts of the chronicles written in verse about the mevleviyeh in the Dîvân of Pertev Mehmed Sa'îd Pasha with transcription were presented and reviewed.

Keywords: Pertev Mehmed Said Pasha, Mevleviyeh, PoemDates.

1. PERTEV MEHMED SA'İD PAŞA

Pertev Mehmed Sa'îd Paşa, dönemin koca İmam ismiyle meşhur İbrahim Efendi'nin oğludur. H. 1270/M. 1785'te Darıca'da doğdu. Küçük yaşta babasını kaybetti. Sıbyan mektebini bitirdi ve Ataullah Efendi'den icazet aldı. Ona *Pertev* mahlasını veren Hacı Ahmed'in yardımıyla H. 1219/M. 1804'te ruûs kalemine girdi. Oradan dîvân kalemine ve sadâretmektubî odasına yükseldi. Bu arada Reîsülküttâb Gâlib Efendi'nin dikkatini çekerek himayesine girdi. Pertev Efendi, sonra âmedîliğe (H. 1236/M. 1820), beylikçiliğe (H. 1240/1824) ve reisülküttaplığa (H. 1242/M. 1827) yükseldi. 1830'da siyasi nedenlerle

görevinden azledildiyse de Mısır'daki başarısı sebebiyle sadaret kethüdalığına atandı. H. 1251/M. 1836'da sadaret kethüdalığı, Umur-ı mülkiye Nezareti'ne çevrilince vezaret ve müşirlik rütbesiyle Umur-ı Mülkiye nâzırı oldu. Ahmed Hulusi Paşa'nın Hariciye nâzırlığına tayin edilmesiyle kendisine "paşa" unvanı verildi. II. Mahmud nezdindeki konumu ve nüfuzu sebebiyle halk arasında "tuğsuz padişah" diye anılmaya başlandı. Muhalifleri ve kendisini çekemeyen kişiler tarafından iftiralara uğradı. Bu muhaliflerin başında gelen Akif Paşa *Tabsıra* isimli eserini Pertev Paşa'yı gözden düşürmek için yazmıştır. Devletin yaşadığı sıkıntılardan sorumlusu olarak gösterilen iddialar üzerine II. Mahmud tarafından H. 1253/M. 1837'de görevinden azledilerek Edirne'ye sürgüne gönderildi. Akif Paşa başta olmak üzere düşmanları Pertev Paşa'nın ortadan kaldırılması için çok girişimlerde bulundular. Edirne valisi Emin Paşa tarafından konağına davet edilerek boğduruldu (H. 1253/M. 1837). Hastalığı nedeniyle öldüğü ilan edildi ve Edirne'de Seyyid Celeleddin Türbesi¹'nin yanına defnedildi (Findley, 2007:C. 34, 234; İnal, 1988:C. 3, 1313; Akbayar, 1996: C. 4, 1333; Selçuk 2013).

Lebîb Efendi onun ölümüne şu tarih manzumesini yazmıştır:

Ebedî vatana sefer eyledi Pertev Paşa
Eyleye cây-gehin cennet-i a'lâ Mevlâ

Buna da kalmadı encâm bıraktı gitdi
Bu güzer-gâh-ı fenâ işbu vefâsız dünyâ

Eyleyüp rûhuna Allâhü Te'âlâ rahmet
İde gülşen-i behiştî ona dâ'im me'vâ

Okuyup geçme hemân sakla nîk târihin
Okı bir fâtiha da rûhuna eyle ihdâ

Reşha-i rahmet olup noktalı târihi ana

Beyt-i firdevs ola menzil-i Pertev Paşa H. 1253/M. 1837

Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın bilinen tek eseri Dîvân'ıdır. Edirne'de sürgünde iken *Kuru Kafa* adında yaşadıklarını yazdığı küçük bir eserden bahsedilse de böyle bir eseri bulunamamıştır. Dîvân'ın yazma nüshası şu an elimizde mevcut değildir. Dîvân'ı ölümünden üç yıl sonra İstanbul'da basıldı (H. 1256/M. 1840). Pertev Mehmed Sa'îd Paşa Dîvânı üzerine tarafımızdan tespit edilen hatalı bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır². Pertev

¹Seyyid Celeleddin Türbesi günümüzde mevcut değildir. Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın mezarı da İstanbul Yolu üzerindeki Nazır Çeşme Mezarlığı'ndadır.

²Ali Yörür, Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın Dîvânı Üzerine. TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 42, 2019.

Mehmed Sa'îd Paşa Divânı'nda gazel, kıta, şarkı gibi nazım şekillerinin yanında çok sayıda tarih manzumesi bulunmaktadır. Bu tarih manzumeleri özellikle II. Mahmud döneminin siyasî ve sosyo-kültürel olaylarını yansıtmaları bakımından önemlidir.

2. PERTEV MEHMED SA'İD PAŞA'NIN MEVLEVÎLİKLE İLGİLİ MANZUM TARİHLERİ

2.1 Manzum Tarihlerin Yazılış Sebepleri

Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın Mevlevîlikle ilgili manzum tarihlerinin yazılış sebeplerini daha iyi anlatabilmek amacıyla tablo halinde sıraladık:

Tablo 1:

Satır No	Manzum Tarihlerin Yazılış Sebebi	Yazılış Tarihi
1	Sikke Giyme	1236/1821-2
2	Kasım Paşa Mevlevîhanesinin Tamiri	1250/1834-5
3	Kasım Paşa Mevlevîhanesinin Tamiri	1250/1834-5
4	Kasım Paşa Mevlevîhanesi'nin Tamiri	1250/1834-5
5	Kasım Paşa Mevlevîhanesinin Tamiri	1250/1834-5
6	Kasım Paşa Mevlevîhanesinin Tamirine Zîver ile Müşterek Manzume	1250/1834-5
7	Galata Mevlevîhanesinin Tamiri	1250/1834-5
8	Üsküdar Mevlevîhanesinin Tamiri	1250/1834-5
9	Mevlânâ Dergâhına Levha Asılması	1251/1835-6
10	Mevlânâ Dergâhının Tamiri	1251/1835-6

2.2. Manzum Tarihlerin Beyit Sayıları

Tablo 2:

Manzum Tarihlerin Beyit	Kullanım Sıklıkları
-------------------------	---------------------

Sayıları	
1 Beyitten Oluşanlar	3
4 Beyitten Oluşanlar	1
5 Beyitten Oluşanlar	1
7 Beyitten Oluşanlar	1
8 Beyitten Oluşanlar	1
9 Beyitten Oluşanlar	1
18 Beyitten Oluşanlar	1
22 Beyitten Oluşanlar (Zîver İle Müşterek)	1

3. MANZUM TARİHLERİN METNİ

Tārīḥ-i Berā-yı Pūşiden-i Sikke

1. Bir seher ki berķ vururdu 'āleme envār-ı feyż
Vech-i pāk-i ḥazret-i pīr kamer-i tenvīrden
2. Bendesi *Pertev* kapısında durup özler idi
Sikke-i iḥsānını gencine-i tebşīrden
3. Ḥamdülilāh kondı bir devlet külahı başına
Vaşfı bālādır hümā-veş-i lāne-i ta'bīrden
4. Kem-i yār olmakda hem-ķadr-i nüḥās olunmada ben
Sikkemiz var fark olunmaz pūte-i iksīrden
5. Tutsa tāk-ı iftiḥār üzere sezā tārīḥini
Sikke giydi sa'd ola *Pertev* nebāb-ı pīrden

Sene H. 1236/M. 1821

Tārīḥ-i Berā-yı Mevlevī-ḥāne-i Ḳāsım Paşa

1. Penāh-ı dīn ü devlet ḥazreti sulṭānMaḥmūd ḥān

- Sezâdır hırz-ı cân itse cihân ol zıll-i Mevlâyı
2. Göñülden bendedir bâ y u gedâ ol ıuııb-ı devrâna
'Adâlet merkezinde bir ıtutar ednâ vü a'lâyı
3. Zevâyâ-yı cihân ma'mûre-i ihsânı ez-cümle
Harâb olmuşken âbâd itdi bu dergâh-ı vâlâyı
4. Olurlar sâkinânı mahv u şahv 'aşk ile hem-dem
Bulurlarsa Mevlâda tevellâyı tesellâyı
5. Değişmez külâh-ı fakrı tâc-ı fahr-ı der-düze
Virürler hırka-i peşmîneye şevb-i mütellâyı
6. Dönüp mîh-ı semâ'ı ıuııb iderler halka-i zikre
Nevâ-yı nây ile demsâz iderler lâ-vâlâyı
7. Fürûğ-ı şevket-i bânisi olsun bugün efzûn
İde şems-i felek tâ ki münevver zîr ü bâlâyı
8. Görünce ben de *Pertev* tarh-ı zîbâsın bu dergâhıñ
İki târih ile tezyîn kıldım levh-i emlâyı
9. Buyurdi şâh-ı şıdk âgâh memnûn-ı rûh-ı melâyı
Ne zîbâ yaptı Maħmûd hân bu dergâh-ı mu'allâyı

Sene H. 1250/M. 1834

Diger

Bu nev dergâhı haıkkâ yaptı Maħmûd hân-ı dil-âgâh
Bu dergâh-ı laııfi pek Mübeccel yaptı Maħmûd hân

Diger

Mevlevî-hâne-i Kâsım Paşa oldu nev-tarzda zî-bende binâ

Diger

Bu dergâh-ı laııfi yaptı Maħmûd hân ne zîbâ

Tārîh-i Berâ-yı Maḥfil-i Hümâyün Der-Mevlevî-hâne-i Kâsım Paşa Müşterek Be-Zîver

1. Z: FÜRÛĞ-endâz-ı şevket ḥazret-i sultân Maḥmûd ḥân
P: Cemâl-i tâbnâkı 'âleme mihr-i ziyâ-baḥşâ
2. Z: Bulur ḥürşîd-i iclâliyle revnaḥ tâli'-i 'âlem
P: Olur envâr-ı iḳbâliyle rûşen dîde-i dünyâ
3. Z: Ğubâr-ı âsitânı kuḥl-ı çeşm-i 'âlem oldukça
P: Görürler mişli yok bir pâdişâhdır ol melek-sîmâ
4. Z: Mücellâdır yüzünden herkese âyîne-i âmâl
P: Göründi sâyesinde şâhid-i maḳşûd-ı ser-tâ-pâ
5. Z: Ḥafî şanma celîdir cilve-i tevfiḳ-i re'yinde
P: Celî şanma ḥafîdir sîretinde ḥikmet-i ma'nâ
6. Z: Berâ-yı dîn ü devlet oldığıçün evvel ü âḥir
P: Olur zâhirde de bâtında da her kârı müstesnâ
7. Z: İşâbetle kerâmet şâhideyn-i 'âdileyndir
P: Cihânda eylese şâhib-ḳırânlık ḥükmini da'vâ
8. Z: Şerî'atle ḥaḳîḳat sırrını teve''üm bilen añlar
P: İderse şûret ü ma'nâyâ dâ'ir nûkteler îmâ
9. Z: Te'âlallâh muḥâli ger-murâd itse olur mümkün
P: Degil illâ budur te'yîd sırr-ı ḳudret-i Mevlâ
10. Z: Hüveydâ yaptığı âşâr-ı mu'ciz-kârdan el-ḥaḳḳ
P: Cihâna gelmedi hiç böyle bir şâh-ı himem-pîrâ

11. Z: Bu kudret-i maḥz te'sîr-i kerâmetdir ki itmişdir
P: Nigâh-ı nîm-i ḳahrı büsbütün bâḫlları imḥâ
12. Z: Mü'eyyedir müceddidlikde her an istese eyler
P: Bir ednâ himmet ile nice âsâr-ı bülend iḥyâ
13. Z: İder devrânını taḥsîn rûz u şeb meh u ḥürşîd
P: Be-nevbet devriderler âsitânın pâsbân-âsâ
14. Z: Zemîn ü âsmân ehli du'â-gûyı senâ-ḥ'ânı
P: O şâhin-şâha varsa yâver olmuş Şems ü Mevlânâ
15. Z: Yapıp ez-cümle bu dergâh-ı vâlâyı metânetle
P: Du'â-gûyâna me'vâ eyledi ḥışn-ı ḥaşîn-âsâ
16. Z: Reşânetle idüp her ḥücre-i pâkîzesin ma'mûr
P: Yıkılmaz yapıdı beyt-i ḳalbini 'âşıklarıñ aşlâ
17. Z: Gelip ba'zen ziyâret itmege âyîn-i pîrânı
P: İdüp gâhî şî'âr-ı ḫab'-ı dervîşâneyi icrâ
18. Z: Bu dergehde her ehl-i dergehiñ gönlünde yer yapıdı
P: Yapıp bu maḥfil-i vâlâyı hemçün ḳubbe-i ḥazrâ
19. Z: Ne maḥfil nev-maḳâm şâh-ı maḥmûdu'ş-şiyemdir kim
P: Temâşası olur sükkân-ı 'arş u ferşe reşk-efzâ
20. Z: Ne maḥfil sâye-gâh-ı şâh-ı tûbâ ḳâmet olduḳca
P: İder cây-ı simâ'-ı 'âşîḳânı cennet-i a'lâ
21. Z: O şâhiñ çâkeri Zîver mücevher söyledi târîḫ
P: Ḳulı Pertev görüp târîḫ-i şânî eyledi imlâ

22. Z: Hümâ-yı şevkete nev-âşiyândır maḥfil-i ra'nâ
P: Olur her kaşr-ı Maḥmūd ḥân reşk-i lâne-i 'ankâ
Sene H. 1250/M. 1834

Tārîḥ-i Berâ-yı Mevlevî-ḥâne-i Ğalaṭa

1. Sulṭân ibnü's-sulṭân Maḥmūd ḥân-ı zi-şân
Ḳuṭb-ı zamân-ı devrân şâhinşeh-i yegâne
2. 'Adliyle 'âlem âbâd luṭfiyla kevn dil-şâd
'Ahdinde âh u feryâd ḥâşş oldu muṭribâne
3. Vîrân idi bu dergâh âbâd kıldı ol şâh
Döndi çü ḳalb-i âgâh her ḥücreci cinâna
4. Sükkânı Mevlevîler merdân-ı ma'nevîler
Maṭbahda münzevîler bakmazlar aş u nâna
5. Hem-dem o şâha ḥâlâ sırr-ı cenâb-ı Mevlâ
Maḳşûd o sırr-ı vâlâ nây u nevâ bahâne
6. Olsun o nûr-peyker âfâka sâye-güster
Mânend-i şems-i Enver virsün ziyâ cihâna
7. *Pertev* bu ḥüsn bünyân târîḥ-i tâmaşâyân
Âbâd-ı ḳuṭb-ı devrân dil-cüsemâ'-ḥâne
Sene H. 1250/M. 1835

Tārîḥ-i Berâ-yı Mevlevî-ḥâne-i Üsküdâr

1. Şehinşâh-ı mü'eyyed ḥazret-i sulṭân Maḥmūd ḥân
Ḥaḳḳ itmiş zâtını ḳuṭb-ı ser-âmed devr-i imkâna
2. Hemîşe pîşesi iḥyâ-yı dîn ü devlet ü dünyâ
Ne câmi'ler ne dergehler ne yerler yaptı şâhâne

3. Ez-ân cümle bu zîbâ hânkâhı eyledi ma'mûr
Dil-i 'âşık gibi çokdan berü olmuşdı vîrâne
4. Mişâl-i sâbit ü seyyârelerdir bunda 'âşıklar
Dönerler ki tururlar baş egüp bir şems-i tâbâna
5. O şemsiñ şevkidir çün zerre ser-gerdân iden yoğsa
Nigâh u iltifât itmezler ansız çarh-ı gerdâna
6. Semâ' u zevk oldukça bu dergâh-ı vâlâda
Şafâyı her dem ihsân eyle yâ Rabb şâh-ı devrâna
7. Müşîr-i hâşşî Ahmed Fevzî Paşa oldu me'mûr
Ne devlet mazhar olmak böyle devlet böyle ihsâna
8. Biri cevherden a'lâ digeri mümtâz u müstesnâ
İki târih yazdım ben de *Pertev* müstemendâne

Sene H. 1250/M. 1835

Târîh-i Levha-i İsm-i Şerîf Hazret-i Mevlânâ

1. Degil mi levh-i mücellâsı reşk-i şems-i felek
Aşıldı tāk-ı mu'allâya ism-i hazret-i Pîr
2. Medâr-ı şevk ü tarabdır semâ'-ı 'uşşâka
Recezdır 'âşık-ı Mevlâya ism-i hazret-i Pîr
3. Muvaffak eyledi kilik-i Yesârî-zâdeyi Hakk
Medd-i ders oldu o melâya ism-i hazret-i Pîr
4. Donansa cevher-i târih ile sezâ Pertev
Yazıldı cedvel-i a'lâya ism-i hazret-i Pîr

Sene H. 1251/M. 1836

Tārīh-i Dergāh-ı Şerīf-i Hāzret-i Mevlānā

1. Budur dergāh-ı Mevlāna Celāle'd-dīn-i ve'd-dünyā
Bu dergeh ka'be-i cān u cināndır cümle 'uşşāka
2. Bu meşhed nūrdan deryā o hāzret-i dūrre-i beyzā
Hābābı kûbbe-i hādrā disem haml itmez aġrāka
3. Bunuñ her evc-i pāki avuç verir şems-i hāķīkatden
Mecāzī her biri ma'nīde tāk-ı çārḥ-ı bī-sibāka
4. Elezzdir ney-şekerden çöp-i maṭbah çilekeş cāna
Mūraccāh zevk-i hıdmet yanlarında başka ezvāka
5. İderler sikke ber-ser-sikke-i zer gerden istiġnā
Olup bī-ġill u ġışş iksīr-i haşş pūte-i fāka
6. Girift-i 'aşk olurlar baş keserler tavk-ı teslīme
Ezelden beste gelmişler vişāk-ı 'ahd ü mīsāka
7. Yanarlar şem'-i cānāna cihān ü cān bir yana
Dönerler hemçü-pervāne verirler varın iḥrāka
8. Gehī āzād olup ġamdan geçüp fikr-i dū-'ālemden
Rebāb u nāyı eylerler bedel-i takyīd ü iṭlāka
9. Bunuñla şehir-i Konya faḥr ider Īrān u Tūrāna
Bu bıķ'a kible-ġāh-ı ārzūdur bunca 'uşşāka
10. Mūrūr-ı vaķt ile hācet olup ta'mire bu ḥayrı
Müyesser kıldı Hāķķ şāhinşeh-i pākīze-aḥlāka
11. Zihī şāhib-kerem kuṭb-ı himem sultān Maḥmūd ḥān

- Odur şems-i ziyâ-bağış-ı 'inâyet cümle âfâka
12. Dil-i âgâhı mâ'il bi't-tab' hayr u müberrâta
Mübârek tab'ı muḳbil 'adl ü dâd u raḥm-ı eşfâka
13. Kâlemler münḥaşır aḥkâm-ı 'adli neşr ü taḥrîre
Ḥazâ'in sū-be-sū meşḡul 'atâsın bezl ü infâka
14. Cemâl-i şevketi tenvîr-i sırr-ı sūre-i ve's-şems
Cebîn-i tal'atı teşbih-i rüşen şubḥ-ı berrâka
15. Muvaffâk oldığı bî-şübhedir her kâr u bârında
İder her emrini tefvîz zîrâ Rabb-i Ḥallâka
16. O şâh-ı mu'ciz-âyîniñ nevâ-yı feyzidir her dem
İden bu nây-ı kilki böyle mazḥar-ı sırr-ı intâka
17. İki târiḥe mülhem oldı *Pertev* maṭla'-ı dilden
Sezâdır beñzedilse ferḳadeyn-i şems-i işrâka
18. Yapıldı dergeh-i münlâ budur çün ka'be 'uşşâka
Ṭavâfa gel du'â it yapıdın sultân-ı âfâka

Sene H. 1251/M. 1836

SONUÇ

Pertev Mehmed Sa'îd Paşa, önemli görevlerde bulunmuş devlet adamı ve iyi bir şairdir. Tek eseri olan *Dîvân*'ının yazma nüshası şu an elimizde yoktur. *Dîvân*, H. 1256/M. 1840'ta İstanbul'da basılmıştır. *Dîvân*'da döneminin siyasî ve sosyo-kültürel özelliklerini yansıtan ve *Dîvân*'ın yarısını oluşturan 120 manzum tarih tespit edilmiştir. Bu manzumelerden Mevlevîlikle ilgili 10 adet manzumenin transkripsiyonlu metnini inceleme ile birlikte verilmiştir. Pertev Mehmed Sa'îd Paşa, Kasım Paşa Mevlevîhanesi, Galata Mevlevîhanesi ve Üsküdar Mevlevîhanesi'nin tamirlerine, Mevlânâ Dergâhı'nın yenilenmesine ve sikke giymesine manzum tarihler yazmıştır. Onun kaleme aldığı manzume Hattat Yesârîzade Mustafa İzzet Efendi tarafından yazılıp Konya Mevlânâ Dergâhı'nda Gümüş Kapı'nın üzerine asılmıştır.

KAYNAKÇA

- Akbayar, Nuri. Mehmed Süreyyâ Sicill-i Osmânî. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1996.
- Devellioğlu, Ferit. Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat. Ankara: Aydın Kitabevi, 2004.
- Findley, Carter Vaughn. Pertev Mehmed Said Paşa. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007.
- İnal, İbnülemin Mahmut Kemal. Son Asır Türk Şairleri. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1988.
- Kurnaz, Cemal-Tatcı, Mustafa. Tuhfe-İ Nâilî Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri. Ankara: Bizim Büro Yayınları, 2001.
- Pertev Paşa. Dîvân. 1840.
- Selçuk, Bahir. Pertev Paşa, Seyyid Mehmed Said. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, 2013.
- [Http://Www.Turkedebiyat isimlersozlugu.Com/İndex.Php?Sayfa=Detay&Detay=179](http://Www.Turkedebiyat isimlersozlugu.Com/İndex.Php?Sayfa=Detay&Detay=179)
- Şemseddin Sâmi. Kâmûs-ı Türkî. Dersââdet, 1317.
- Yörür, Ali. Pertev Mehmed Sa'îd Paşa'nın Dîvânı Üzerine. TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 42, 2019.